

Výroční zpráva Oblastního muzea v Lounech, p. o. za rok 2017

Úvodní slovo

Rok 2017 přinesl lounskému muzeu netrpělivě očekávané výsledky práce na některých dlouhodobě rozpracovaných projektech. Na jaře byla slavnostně otevřena první část nové přírodovědné expozice Stepí Lounského středohoří. Je to pro nás první vykročení při modernizaci muzea, které mohou bezprostředně vnímat naši návštěvníci. Důležitým momentem bylo rovněž dokončení projektové dokumentace na rekonstrukci bývalé Střední zemědělské technické školy v Poděbradově ulici čp. 599 v Lounech na nový depozitář našeho muzea. I když se zatím nezačalo se stavební realizací akce, zůstáváme – co se týče časového horizontu akce – optimisté... Zároveň byla během roku započata a z větší části skončena projekce rekonstrukce vnitřních prostor expoziční budovy čp. 43 v Pivovarské ulici v Lounech (dům Sokolů z Mor). Protože stav objektu je mnohem horší, než bylo na první laický pohled zřetelné, bude na tuto první etapu navazovat etapa druhá, kdy bude vyprojektován zbytek rekonstrukčních prací, jež se nevešly do první etapy projektu. Výsledkem tedy bude projektová dokumentace na generální rekonstrukci celého domu, které jsme se tímto krokem reálně velmi přiblížili. Po vyřešení stavebně-technického stavu objektu nebude nic bránit v realizaci nové historické expozice, na které jsme začali v tomto roce také pracovat. Přelomový byl rok 2017 pro Archeoskanzen v Březně u Loun, neboť na jaře jsme dokončili Projekt revitalizace Archeoskanzenu Březno u Loun, který je pro nás základním programovým dokumentem vytyčujícím cestu budoucího rozvoje archeoskanzenu. V něm jsme se snažili nejen pojmenovat všechny problémy, které nás na tomto muzejním pracovišti tíží, ale především představit jejich postupné řešení a od toho odvozenou budoucí vizi našeho proměněného archeoskanzenu. Cesta k němu nebude jednoduchá, v první fázi jde především o získání pozemků pod archeoskanzenem a v jeho blízkém okolí (rozvojové pozemky) do vlastnictví Ústeckého kraje. V tomto směru jsme zahájili potřebná jednání. I v roce 2017 jsme se snažili nabídnout návštěvníkům zajímavé a poučné prezentační akce a i nadále jsme se snažili prohlubovat spolupráci na nich s institucemi podobně laděnými. Že se nám práce na tomto poli dařila, můžeme doložit vzrůstajícím zájmem veřejnosti o naši činnost, který je potvrzen i vzrůstajícími čísly ve výkazech návštěvnosti, jak bude dokumentováno níže. Znovu zdůrazním, že pestrá paleta prezentačních akcí by nebyla myslitelná bez dlouhé řady spolupracujících institucí a podpory místních samospráv, kterým patří velký dík, stejně tak jako našim zaměstnancům za aktivní přístup ke všem náročným pracovním úkolům, se kterými jsme se museli společně vyrovnat.

Správa a ochrana sbírek muzejní povahy

Posláním muzea je uchování sbírkových předmětů dokumentujících historii, současnost a přírodu regionu pro budoucí generace. Sbíрка Oblastního muzea v Lounech je zapsána v Centrální evidenci sbírek Ministerstva kultury ČR (CES) pod **evidenčním číslem MON/002-05-13/238002** a tvoří ji těchto **jedenáct podsbírek**:

- Podsbířka Archeologie
- Podsbířka Botanika
- Podsbířka Dějiny současnosti
- Podsbířka Etnografie
- Podsbířka Geologie
- Podsbířka Historická fotografie
- Podsbířka Historie
- Podsbířka Lunensia
- Podsbířka Numismatika
- Podsbířka Sbířková knihovna
- Podsbířka Zoologie

Počet evidenčních čísel sbířkových předmětů zapsaných v CES k 31. prosinci 2017 činí 25 768. Za rok 2017 bylo zapsáno 27 nových přířůstkových čísel.

Zcela výjimečné postavení ve sbířkovém fondu Oblastního muzea v Lounech má **knihovna ročovského kláštera**, která byla převedena do sbírek muzea na začátku 50. let 20. století po zrušení augustiniánského konventu v Dolním Ročově. Na základě restitučních zákonů byla knihovna začátkem 90. let navráćena řádu, ten ji však ponechal na základě smlouvy jako své depozitum v Oblastním muzeu v Lounech. Knihovna *de iure* tedy není součástí sbířky muzea, avšak muzeum ji využívá při své badatelské a prezentační činnosti a na oplátku o ni pečuje.

V roce 2017 proběhla **pravidelná inventarizace** sbířkových fondů muzea – kurátoři inventarizovali celkem 3 248 sbířkových předmětů ze všech výše zmíněných podsbírek. Na základě inventarizace byly konzervátorem následně ošetřeny předměty, které toho vyžadovaly (napadení plísněmi, červotočem aj.).

V roce 2017 byl ve specializované konzervátorské dílně Západočeského muzea v Plzni **konzervován soubor** 44 ks bronzových artefaktů z archeologické podsbířky. Akce proběhla s podporou dotačního programu Ministerstva kultury ČR ISO – část D (Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví).

Ohledně ochrany muzejních sbírek je nutné upozornit na aktivitu naší muzejní knihovny, která díky dotaci poskytnuté z podprogramu VISK 6 zahájila **digitalizaci tisků a rukopisů** z fondu sbířkové knihovny a následně veřejnosti zpřístupnila dokumenty v rámci projektu Memoriae Mundi Series Bohemica v digitální knihovně Manuscriptorium. V první etapě (pro rok 2017) bylo vybráno 6 rukopisných zdobených modlitebních knížek regionální provenience, s majitelskými vpisky. Dále byly vybrány tři tisky, u kterých byla ověřena jejich unikátnost a byla doporučena digitalizace. Samotné digitalizaci předcházela průzkum a zdokumentování fyzického stavu tisků a rukopisů. Dva tisky a šest

rukopisů bylo potřeba před digitalizací restaurovat, zároveň na všechny exempláře byly zhotoveny také ochranné obaly (tisk S 7724 byl již dříve restaurován). Jedná se o tyto sbírkové předměty:

1. Inv. č.: **S 117** – Kratičká Správa Weleslawného, a w nowě wyzdwyżeného Bratrstwa ...
2. Inv. č.: **S 7724** – Písnička k času Mornímu...složená Leta 1554... / Jan Tábořský z Ahornperka
3. Inv. č.: **S 6231** – Knížka nábožného křesťana
4. Inv. č.: **S 6238** – Modlitby - Každodennj, a wraucné pozdwyżeni Misle násse K Pánu Bohu...
5. Inv. č.: **S 6239** – Modlitební kniha - Rukownj Knížka k blahoslawenemu srdcže [!] pozdwyżenj ...
6. Inv. č.: **S 6270** – Modlitby v čas ranní
7. Inv. č.: **S 6275** – Nábožné vzdechnutí... w Kratkosti Modliteb každodennie ...
8. Inv. č.: **S 6242** – Duše křesťanské - Žádost a Dichtiwost Po Nebeskem Ragy a Bozskich Rozkossy
9. Inv. č.: **S5275** – Antonína z Haenu jednaní... O Spůsobu Smrti Vtopenich, Owěssenich, a Vdussenich

Velkým problémem pro správu a ochranu sbírek muzejní povahy je špatný stavebně-technický stav dosavadního externího **depozitáře muzea**. Soudní spor, který o tento objekt vedl Ústecký kraj s Obcí Obora, byl završen v roce 2016 v odvolacím řízení, kdy Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudek Okresního soudu v Lounech zrušil a dal za pravdu argumentaci Ústeckého kraje, kterou trval na vlastnictví objektu. Tento depozitář tudíž zůstává i nadále našemu zřizovateli a muzeum je i nadále jeho uživatelem.

Situace bude v budoucnu řešena adaptací nového **depozitáře v Poděbradově ulici č. p. 599** v Lounech, který muzeum získalo od 1. ledna 2015 do své správy převodem z rezortu školství Ústeckého kraje. Na základě předloženého a schváleného investičního záměru proběhlo výběrové řízení na zhotovitele projektové dokumentace, které zadal investiční odbor Ústeckého kraje (který má celou akci v gesci). Zvítězila firma Zefraprojekt z Ústí nad Labem a v druhém pololetí roku 2015 začala projekce vzpomenutého depozitáře Poděbradova č. p. 599. Projekce byla dokončena v roce 2017, kdy byla vytvořena dokumentace pro provedení stavby, která získala souhlasná stanoviska dotčených orgánů státní správy a rovněž i stavební povolení. Bohužel Investiční komise Rady Ústeckého kraje na svém zasedání v říjnu 2017 nedoporučila akci ke stavební realizaci, takže nad samotnou adaptací se prozatím vznáší otazník. I přes to všechno, zůstáváme – co se týče termínu stavební realizace akce – optimisté...

Archeologické výzkumy a nálezy

Lounské muzeum realizovalo v roce 2017 celkem 20 archeologických akcí. Vždy se jednalo o dozory na malých stavbách, jejichž výsledek byl z hlediska ochrany a záchrany archeologického dědictví negativní.

Prezentační činnost

Výstavní činnost

Těžiště prezentační činnosti muzea spočívalo v uplynulém roce na čtrnácti autorských a převzatých výstavách, které často doplňovaly doprovodné programy:

- **Holubovo putování jižní Afrikou** (17. 1. – 12. 3. 2017) – Výstava zachytila dva dlouhodobé pobyty cestovatele Emila Holuba na africkém kontinentě, jeho přístup k organizaci cest, poznávání domorodých kultur a konečně promítnutí Holubových zážitků do unikátních cestopisů, které ovlivnily generace cestovatelů a dobrodruhů. Autorkou výstavy byla afrikanistka PhDr. Marie Imbrová, za lounské muzeum spolupracovala knihovnice Stanislava Profousová.

Doprovodné akce:

Emil Holub a jeho sen (28. 1. 2017) – Přednáška afrikanistky PhDr. Marie Imbrové o motivaci cest Emila Holuba, o jeho snech a záměrech, o jeho zrání v africké společnosti, hledání jeho odkazu v jižní Africe a o konfrontaci názorů na jeho osobnost.

Mládí Emila Holuba v Pátku nad Ohří a jeho okolí (2. 3. 2017) – Přednáška regionálního badatele Jaromíra Tlustého o mládí Emila Holuba na Lounsku, o jeho archeologických bádáních a sběru přírodnin v Poohří na podkladě Holubových deníků.

- **Slabikáře z celého světa** (31. 1. – 19. 3. 2017) – Presentace pozoruhodné sbírky slabikářů ze všech možných zemí světa sběratelky Zdeňky Markovičové z Vyškova. Sbírkou, která názorně ukázala, jak se děti učí číst v různých částech světa, oslovila nejen prvňáčky.

Doprovodná akce:

Slabikujeme se slabikáři (10. 2. 2017) – Zábavný program pro žáky druhých tříd, při kterém si děti ve skupinách pohrály s písmeny, slabikami i slovy, byl připraven ve spolupráci s Městskou knihovnou v Lounech.

- **Karel Rozum – etnograf Podřipska a sběratel lidových zvyků** (21. 3. – 30. 4. 2017) – Velikonoční výstava se tentokrát orientovala na osobnost Karla Rozuma, která patří mezi nejvýznamnější postavy kulturního života Podřipska konce 19. století a první třetiny 20. století. Kromě jiného se věnoval sběru lidové slovesnosti vázané na jednotlivá roční období, významné svátky a lidové zvyky, které zaznamenával nejen slovem, ale i do detailu provedenou kresbou. Z jeho národopisných sběrů byly na výstavě zastoupeny např. lidové kroje i kresby dekorů a motivů zdobených kraslic. Výstava byla připravena ve spolupráci s Podřipským muzeem v Roudnici nad Labem, kurátorkou výstavy byla knihovnice Stanislava Profousová.

Doprovodná akce:

Živá kuřátka (4. 4. – 23. 4. 2017) – Potěšení pro malé i velké návštěvníky velikonoční výstavy.

Workshop Velikonoční dílny pro školy (5. a 6. 4. 2017) – kde si návštěvníci mohli uplést pomlázku, vyrobit drobné velikonoční dekorace a vyzkoušet si tradiční techniky zdobení vajec, či namalovat si vlastní kraslici.

Rukodělná sobota (8. 4. 2017) – Předvádění rukodělných technik zdobení kraslic ve spolupráci s Klubem lidové tvorby Praha (Eliška Janoušková – zdobení kraslic sítinou, Věra Müllerová – vyškrabované kraslice, Jana Kubešová – zdobení kraslic slámou, Miluše Šímová – vyrábění z těsta).

- **Ptáci kolem nás** (28. 3. – 14. 5. 2017) – Výstava fotografií z ptačího světa doplněná exponáty vycpaných ptáků. Výstavu připravil kurátor botaniky Ing. Zdeněk Klouček ve spolupráci s Oblastním muzeem v Mostě. Součástí výstavy byly i práce dětí z mateřských škol a žáků základních škol ze stejnojmenné výtvarné soutěže vyhlášené Ekologickým centrem Dymnivka při DDM Postoloprty. Do konce výstavy mohli návštěvníci hlasovat o udělení Ceny veřejnosti.
- **Zdraví z přírody** (9. 5. – 9. 7. 2017) – Přírodní výstava na bylinkové téma: magické rostliny, bylinky proti hmyzu i depresi, jak se zdravě opalovat a mnoho dalších rad a nápadů. Návštěvníky rovněž čekaly živé bylinky, které si mohli prohlédnout, očíchat, popř. i zakoupit. Výstavu připravila kurátorka geologie Ing. Lenka Macová.
Doprovodná akce:
Pěstování bylin v bytě i na zahradě (8. 6. 2017) – Přednáška Hany Jánské o tom, jak si vypěstovat vlastní bylinky: jaké druhy vybrat a jak o ně pečovat.
- **Město a katastrofy – 500 let od velkého požáru Loun** (23. 5. – 30. 7. 2017) – Výstava o velkém požáru města, který v roce 1517 Louny od základu proměnil. Ale požáry nebyly jedinými katastrofami, jejichž důsledky jsou patrné dodnes. Výstava návštěvníky seznámila s povodněmi, morovými epidemiemi, vichřicemi, válkami, ale také s historií boje s těmito kalamitami, s dějinami lounských hasičů, špitálů apod. Výstavu připravili ve spolupráci se Státním okresním archivem v Lounech kurátoři historických sbírek ThLic. Jaroslav Havrant, Th.D. a PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.
- **Ladislav Novák – kapitán fotbalové jedenáctky z Chile 1962** (17. 6. 2017) – Jednodenní výstava se uskutečnila v exteriéru města na Mírovém náměstí a v Pivovarské ulici u příležitosti slavnostního odhalení pamětní desky Ladislavu Novákovi v den 55. výročí finále mistrovství světa ve fotbale Československo – Brazílie. Výstava představila život Ladislava Nováka a při této příležitosti byla v muzeu vystavena stříbrná medaile z mistrovství světa v Chile 1962. Kurátorem výstavy byl kurátor novějších dějin PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.
- **Bronzový poklad** (18. 7. – 1. 10. 2017) – Líštsanský depot se svým rozsahem řadí mezi nejvýznamnější nálezy starší doby bronzové a v rámci výstavy byl poprvé představen veřejnosti. Součástí výstavy byla i rekonstrukce dobového oděvu, pravěká kuchyňka a převlékárna i hra o poklad. Výstavu připravila kurátorka archeologie Mgr. Lenka Čtvrtníčková.
Doprovodné akce:
Doba bronzová očima odborníka (6. 9. 2017) – Přednáška PhDr. Petra Nováka, CSc., archeologa a bývalého vedoucího odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Ústeckého kraje, o době bronzové a významu Líštsanského depotu.
Autorské čtení (14. 9. 2017) Petry Kubáškové, autorky knihy Síť snů, která pojednává o starší době bronzové.
- **Horní města Krušných hor** (8. 9. – 20. 11. 2016) – Výstava představila důležité hornické lokality, které vznikly díky těžbě nerostného bohatství na české straně Krušných hor a měly významný vliv na osídlení, hospodářství a kulturu dnešního Ústeckého a Karlovarského kraje. Výstava rovněž propagovala aktivitu Ústeckého kraje dostat region Krušnohoří na prestižní seznam památek UNESCO. Výstavu připravil Odbor kultury a památkové péče Krajského úřadu Ústeckého kraje, za naše muzeum zabezpečoval její instalaci kurátor novějších dějin PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.

Doprovodné akce:

Exkurze Horní města Krušnohoří (26. 8. 2017) na motivy stejnojmenné výstavy. Účastníci navštívili Měděnec s vrchem Mědníkem, Klínovec, Jáchymov a Ostrov nad Ohří. Průvodcem byl kurátor novějších dějin PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.

Ústecký kraj na cestě ke Světovému dědictví (31. 8. 2017) – Přednáška představila úsilí Ústeckého kraje o zápis trojice významných kulturních statků – Město chmele Žatec, Pevnost Terežín a Hornická kulturní krajina Krušnohoří/Erzgebirge – na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Přednášela historička umění Oblastního muzea v Mostě PhDr. Jitka Šrejberová, Ph.D.

Historie horních měst v Krušných horách (21. 9. 2017) – Přednášku o historii horních měst východního Krušnohoří a o řemeslech v nich provozovaných od počátků těžby do nedávné minulosti pronesl historik Oblastního muzea v Mostě Mgr. Jiří Šlajnsa.

- **Lajka a psí kosmonauti** (3. 10. 2017 – 26. 11. 2017) – Na výstavě k 60. výročí letu Lajky do vesmíru si mohli návštěvníci prohlédnout modely, obrázky, literaturu, poštovní známky aj. z oblasti letů psích kosmonautů do vesmíru. Dále byly na výstavě k vidění modely různých raket, sond a přístrojů létajících ve vesmíru, dalekohledů a teleskopů. Výstavu připravil ve spolupráci se soukromým sběratelem Václavem Hobzíkem kurátor botaniky Ing. Zdeněk Klouček.

Doprovodné akce:

O útulku a zvířatech v něm (19. 10. 2017) – Přednáška Davida Kubalíka, majitele útulku v Jimlíně u Loun, o psech, ale i dalších zvířatech a o jejich životě v útulku.

Beseda k filmu Lajka (23. 11. 2017) – V roce 2017 byl dokončen po téměř deseti letech celovečerní sci-fi film Lajka, který byl rovněž promítán v lounském kině. Do muzea přijel k filmu besedovat jeho režisér Aurel Klimt.

- **Adolf Born aneb Jak vzniká poštovní známka** (10. 10. – 26. 11. 2017) – Putovní výstava věnovaná grafické tvorbě a návrhům poštovních cenin od Adolfa Borna byla plná hravosti, fantazie a inteligentního humoru. Výstavu připravilo Poštovní muzeum v Praze, za naše muzeum zabezpečovala její instalaci knihovnice Stanislava Profousová.
- **Chrámový betlém mistra Osterriedera** (7. 12. 2017 – 4. 2. 2018) – Výstava představila návštěvníkům betlém mnichovského sochaře Sebastiana Osterriedera, který býval v letech 1928 – 1997 rok co rok vystavován v chrámu sv. Mikuláše v Lounech. Výstavu připravil ve spolupráci s lounským děkanstvím kurátor starších dějin ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.
- **Vánoční figurkové ozdoby** (7. 12. 2017 – 4. 2. 2018) – Výstava byla zaměřena na křehkou krásu skleněných foukaných vánočních ozdob. K vidění byly ozdoby rozličných barev a tvarů. Výstavu připravila kurátorka geologie Ing. Lenka Macová.
- **Z Ježíškovy dílny** (7. 12. 2017 – 28. 1. 2018) – Výstavu o vánočních dárkách našich rodičů a prarodičů připravila kurátorka geologie Ing. Lenka Macová.

Doprovodný program k trojici vánočních výstav:

Vánoční dílny (12. 12. - 15. 12. 2017) – Tvůrčí dílny, ve kterých si mohl každý vyrobit svoji vlastní živou zelenou výzdobu třeba na vánoční stůl a odnést si ji domů.

Betlémské světlo (17. 12. 2017) – Jednou ze zastávek lounských skautů při roznášení betlémského světla po městě bylo i naše muzeum.

Šmodrchání lampiček (17. 12. 2017) – Výroba lampiček pro betlémské světlo ve spolupráci se skautským oddílem v Lounech.

Přednášky

Mimo přednášek, které byly pojaty jako doprovodné akce ke krátkodobým výstavám, proběhly v prostorách muzea ještě další, rovněž určené pro širokou veřejnost. Bylo dbáno o co největší pestrost, aby přednášky zaujaly co nejširší spektrum návštěvníků:

- **Za památkami a sopkami Sicílie** (16. 2. 2017) – Kurátor novějších dějin PhDr. Martin Vostřel, Ph.D. připravil cestopisnou přednášku o přírodě a památkách Sicílie.
- **Denní motýli Lounského středohoří** (9. 3. 2017) – Pracovník Správy CHKO České středohoří Pavel Moravec připravil přednášku o motýlech v této oblasti a o programu LIFE+, který je určen také k jejich záchraně.
- **Lounské kostely** (20. 4. 2017) – Kurátor starších dějin ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D. připravil přednášku o historii městských svatyní se zvláštním zřetelem k zajímavostem a detailům, kterým se průvodce památek obvykle *in situ* věnovat nemůže.
- **Konec II. světové války na Hříškově – boje u muničního skladu** (11. 5. 2017) – Přednášku o okolnostech vzniku muničního skladu poblíž obce Hříškov na Lounsku a o bojích o něj na konci II. světové války proslavila PhDr. Veronika Doušová, pracovnice Státního okresního archivu v Rakovníku.
- **Historická procházka po Lounech I.: Kotěrova kolonie** (11. 7. 2017) – Prohlídku nejstaršího zahradního města v Čechách, projektovaného zakladatelem moderní české architektury Janem Kotěrou připravil pro zájemce kurátor novějších dějin PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.
- **Historická procházka po Lounech II.: Lounské prameny a kašny** (8. 8. 2017) – Procházku po lounských minerálních pramenech a zaniklých potocích, kašnách či studnách připravil kurátor starších dějin ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.
- **Historická procházka po Lounech III.: Kostely sv. Petra a 14 svatých pomocníků** (29. 8. 2017) – Prohlídku dvou kostelů na západním sídlišti, které původně stávaly na Velkém čili Žateckém předměstí, nejstarší části středověkého města, připravil kurátor starších dějin ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.
- **Nejnovější objevy českých archeologů v Egyptě** (5. 10. 2017) – Přednášku o egyptských pyramidách a faraonech pronesl největší český znalec Egypta prof. PhDr. Miroslav Verner, DrSc., dlouholetý ředitel Československého a posléze Českého egyptologického ústavu FF UK v Praze a Káhiře.
- **Mimozemský život: najdeme dříve my mimozemšťany nebo oni nás?** (7. 11. 2017) – Přednášku v rámci Týdne vědy a techniky Akademie věd ČR o tom, jak se hledají cizí planetární soustavy, zda na nich může být život a zda se o něm dozvíme, proslavil Mgr. Michal Bursa, Ph.D. z Astronomického ústavu AV ČR.
- **Léčivá síla radioaktivních pramenů** (16. 11. 2017) – Povídání o radioaktivních léčivých vodách, jejich zdrojích a léčebném využití si připravil pro posluchače Mgr. Viktor Goliáš, Ph.D. z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.
- **Lounské kostely II.** (12. 12. 2017) – Pokračování přednášky o lounských kostelích tentokrát zaměřené na kostel Matky Boží a 14 sv. pomocníků připravil pro posluchače kurátor starších dějin ThLic. Jaroslava Havrlanta, Th.D.

Mimo prostory muzea kurátoři uspořádali podle své odborné specializace řadu osvětových přednášek po školách, spolcích (např. Spolek rodáků a přátel města Loun) a kulturních institucích (Městská knihovna Louny, místní lidové knihovny v regionu), popř. pro oficiální delegace Města Loun.

Ostatní prezentační akce

V roce 2017 muzeum pořádalo, či se podílelo i na dalších prezentačních akcích, které se již staly tradiční a oblíbené u návštěvnické veřejnosti:

- **Filmová projekce festivalu „Ozvěny Ekofilmu“** (9. 2. 2017) – Lounské muzeum se připojilo k promítání filmů z mezinárodního festivalu filmů o životním prostředí Ekofilm. Za podpory Ministerstva životního prostředí byly promítány dva filmy:
Suri (2015, Slovensko, 65 min.) – dokumentární film o africkém přírodním kmeni Suri, který bojuje o zachování svých tradic a původního způsobu života.
František svého druhu (2014, ČR, 26 min.) – Krátkometrážní dokumentární portrét o člověku, který třicet let ochraňuje a zkoumá ptáky, vyrábí pro ně budky a snaží se jim být co nejbliž.
- **Masopustní průvod** (28. 2. 2017) – Lounské muzeum spolupřřádalo společně s Městskou knihovnou v Lounech, spolkem Lounští Lounským a Spolkem paní, dam a dívek tradiční masopustní průvod městem.
- **Filmová projekce festivalu dokumentárních filmů Jeden svět 2017** (7. 4. 2017) – Podruhé se lounské muzeum připojilo ke skupině nadšenců, kteří v Lounech pořádají filmový festival dokumentárních filmů Jeden svět. V muzeu byl promítán film **My jsme počátek lidstva** (Alexandre Dereims, Francie, 2016, 90 min.), který popisuje život kmene Džarava na Andamanských ostrovech v Indickém oceánu. Potomci prvních lidí před 70 000 lety opustili Afriku a žili pak v Asii v úplné izolaci. Dnes se posledních 400 příslušníků kmene snaží chránit svůj ráj.
- **Den Země v muzeu: Země na talíři** (21. 4. 2017) – Třetí ročník akce, která má za cíl upozorňovat na ekologické problémy naší planety. Tentokrát byla zvolena problematika vlivu výroby a transportu různých druhů potravin na celoplanetární ekologický systém. Akce byla připravena ve spolupráci s Ekocentrem Dymnivka při DDM Postoloprty.
- **Vítání ptačího zpěvu** (6. 5. 2017) – Na komentované vycházce vedené Ing. Jaroslavem Bažantem, členem České společnosti ornitologické, se návštěvníci mohli seznámit s některými druhy vodního ptactva a také s ptáky listnatých lesů, parků, zahrad a volné krajiny.
- **Slavnosti stepí** (VI. ročník – 3. 6. 2017) – Velkolepá akce pořádaná Správou Chráněné krajinné oblasti České středohoří a Obcí Raná, která má za cíl popularizovat evropsky významnou lokalitu – vrch Raná u Loun a fenomén stepí (jakožto domova celé řady chráněných druhů rostlin a živočichů) v Lounském středohoří vůbec. Lounské muzeum na akci participovalo znovu jako partner (přímo na slavnosti byl připraven muzejní stánek s aktivitami pro návštěvníky).
- **Lounská muzejní noc** (VII. ročník – 2. 6. 2017) – **Téma: 500. výročí požáru Loun**
Základním bodem programu bylo cvičení lounské jednotky Hasičského záchranného sboru Ústeckého kraje a jednotky dobrovolných hasičů z Cítolib, které likvidovalo fiktivní požár lounského muzea. Návštěvníkům byla dále nabídnuta výstava historických hasičských stříkaček, přednáška Lounské katastrofy v kronikách, hudební vystoupení Žateckých trubačů, ohňová show skupiny historického šermu Equites a světelné efekty na stěně radnice a chrámu sv. Mikuláše. V rámci dalšího programu Lounské muzejní noci byly pro ně přichystány i atraktivní programy v knihovně, loutkovém divadle, Galerii města Loun, Základní umělecké škole nebo v Muzeu Zkamenělý les.

- **Noc kostelů** (9. 6. 2017) – Muzeum (kurátor starší historie ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.) společně s Městským informačním centrem (MIC) v Lounech uspořádalo poznávací a poutní cestu po kostelech lounského venkova (Podlesí), které jsou většinou veřejnosti nepřístupné.
- **Kouzlo světla** (14. 7. 2017) – Spolek Sýkora 2020 ve spolupráci s Městem Louny uspořádal večer moderního umění pracujícího se světlem. Lounské muzeum se stalo partnerem akce – jedna ze světelných projekcí se odehrávala i ve sklepě domu U Bílého jednorozce (Gabriela Prochazka: Schrödingerova kočka).
- **Dny evropského dědictví** (European Heritage Days – EHD – 16. 9. 2017) – pořádané MIC v Lounech, k nimž se muzeum připojilo bezplatným zpřístupněním expozic Oblastního muzea v Lounech, komentovanou prohlídkou výstavy Bronzový poklad (kurátorka archeologie Mgr. Lenka Čtvrtníčková), přednáškou o chrámu sv. Mikuláše a jeho následnou komentovanou prohlídkou (kurátor starších dějin ThLic. Jaroslav Havrlant).
- **Plody podzimu** (19. 9. – 22. 9. 2017) – Podzimní akce pro děti i dospělé: byl připraven hodinový zábavně naučný program na téma podzimní sklizeň. Na jednotlivých stanovištích si návštěvníci vyzkoušeli poznávání a práci se sklizeným ovocem a zeleninou.
- **Za poklady Ústeckého kraje aneb Záhada zmizelého exponátu** (23. 9. 2017) – Zábavný, lehce detektivní příběh o záhadné ztrátě vzácného exponátu z lounského muzea se odehrál formou netradiční prohlídky (Živých obrazů). Příběh byl proveden herci divadla Bída v režii Petra Bařka, produkce Agentura Modua s.r.o.
- **Vánoce v muzeu** (16. 12. 2017) – tradiční akce, kterou pořádá muzeum společně s Městem Louny, má charakter vánočních trhů. Tento rok byly směřovány nejen do muzejních budov a obou muzejních dvorků, ale rovněž do Pivovarské ulice, která byla tento den uzavřena pro běžnou dopravu. K vidění bylo kratochvilné divadlo, zpěv koled na chůdách, kejklíř, kouzelník, flašinetář, soutěž ve zdobení perníčků a na závěr ohňová show. Vánoční náladu zpříjemnily středověké kapely a na ulici, na obou dvorech muzea a v přízemí muzejních budov probíhaly ukázky různých řemesel (tesař, kovář, perníkář, výroba svíček a vánočních ozdob z korálků a z papíru, textilní dekorace...) a prodej různých drobných dárků a třeba i vánočních kaprů.

Oblast environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty patří mezi pilíře činnosti našeho muzea. V roce 2017 byla tato oblast obohacena o specifickou aktivitu. Na základě spolupráce s propagátorkou amatérského zahrádkaření a zahradničení Veronikou Kyčerou Kučerovou byla v lounském muzeu zřízena **Semínkovna** (slavnostní zahájení proběhlo 16. 3. 2017), ve které se shromažďují semínka zeleniny, bylinek, květin aj. vlastnoručně vypěstované amatérskými zahrádkáři a zahradníky, které se bezplatně poskytují dalším zájemcům a ty je pak příští sezónu vrací zpátky, popř. poskytnou semínka jiných druhů. Projekt se ujal, o Semínkovnu je také značný mediální zájem (včetně reportáže ČT pro regionální zpravodajství). V rámci podpory projektu Semínkovny proběhla i přednáška prof. Ing. Michala Hejcmana, Ph.D. z České zemědělské univerzity – **Výhody a nevýhody hnojení** (25. 5. 2017).

V roce 2017 pokračovala v činnosti **dvojice kroužků** vedených zaměstnanci muzea, které byly zaměřeny jednak na šikovné děti a ve druhém případě na všechny věkové kategorie:

- **Mladý badatel** - přírodovědný kroužek pro děti – lektory jsou kurátor botaniky Ing. Zdeněk Klouček a kurátorka geologie Ing. Lenka Macová.
- **Kroužek ručních prací** – základní i pokročilé techniky háčkování a pletení – lektorkou je Jana Husáková.

Důležitým bodem prezentace muzea jsou i otvírací hodiny pro veřejnost o **Štědrý den se vstupem zdarma** a to jak v expozičních budovách v Lounech (10.00 – 16.00 hod.), tak i v Archeoskanzenu v Březně u Loun (12.00 – 15.00 hod.).

Stálé expozice

Současná historická expozice mapuje vývoj severozápadních Čech od vlády císaře Karla IV. až po nástup Jiřího z Poděbrad s těžištěm v období husitské revoluce. Přírodovědná expozice Krajina v srdci Evropy se zabývá přírodními hodnotami a ochranou životního prostředí v regionu severozápadních Čech. Obě expozice jsou již z hlediska prezentačních technik zastaralé – pochází z přelomu 80. a 90. let 20. století – a proto dochází k jejich radikální proměně.

V roce 2014 jsme začali pracovat na **proměně první části přírodovědné expozice**, jejímž hlavním tématem jsou stepi Lounského středohoří. Proměna byla na konci roku 2014 dovedena do fáze projektové přípravy a na sklonku roku 2015 započala realizace úprav v interiérech muzea. Během roku 2016 byla provedena většina zásadních prací a na začátku roku 2017 proběhly poslední dokončovací práce a nová expozice **Stepi Lounského středohoří** byla slavnostně otevřena 7. března 2017 za účasti radní pro kulturu, památkovou péči, zemědělství a životní prostředí Jitky Sachetové a předsedy Výboru pro kulturu a památkovou péči Ústeckého kraje Ing. Pavla Dubského a dalších zástupců Krajského úřadu Ústeckého kraje.

Architektonický návrh expozice zpracoval Ing. arch. Jiří Jarkovský z Litoměřic, věcnou náplň kurátor botaniky Ing. Zdeněk Klouček a kurátorka geologie Ing. Lenka Macová a odborníci Správy Chráněné krajinné oblasti České středohoří v Litoměřicích. Proměnu této části expozice se podařilo uhradit z externích zdrojů – dotačního programu Evropské unie Life+, jehož řešitelem je Správa CHKO České středohoří v Litoměřicích. Je to jeden z výrazných plodů spolupráce s tímto subjektem.

Na konci roku 2015 byl dokončen **projekt proměny druhé části přírodovědné expozice**, jejímž tématem je geologická minulost a současnost regionu. Architektonický návrh expozice zpracoval rovněž Ing. arch. Jiří Jarkovský z Litoměřic, věcnou náplň kurátorka geologie Ing. Lenka Macová. Pro realizaci druhé části přírodovědné expozice bude nejprve nutno nalézt dostatečné zdroje financování.

V roce 2017 jsme začali řešit rovněž neuspokojivou situaci danou nejen zastaralostí expozice husitství, ale i špatným stavebně-technickým stavem **expoziční budovy čp. 43 v Pivovarské ulici v Lounech (dům Sokolů z Mor)** – začala projektová činnost na rekonstrukci vnitřních prostor této expoziční budovy. Zakázku zadal Krajský úřad Ústeckého kraje Ing. Petru Filípkovi, projektantovi z Blažimi (okr. Louny), který ji připravil v souladu s našimi požadavky pro vyjádření dotčených orgánů státní správy a stavební povolení. Během realizace projektové činnosti na této akci došlo k podrobnému fundovanému rozboru stavebně-technického stavu celé budovy, který byl shledán naprosto nevyhovující, a proto bylo zřizovatelem rozhodnuto pokračovat v projekci 2. etapy rekonstrukce, která bude zahrnovat všechny potřebné práce (kompletní rekonstrukce pláště objektu), které neobsahovala projekce rekonstrukce vnitřních prostor. Obě projekční etapy se pak spojí do jedné realizační fáze, jejímž výsledkem bude generální rekonstrukce celého objektu, tj. objekt připravený po stavební stránce na novou expozici.

I v roce 2017 byla od května do konce září pro návštěvníky muzea (zdarma) přístupná **odpočinková zóna na dvorku** expoziční budovy č. p. 43 (Dům Sokolů z Mor): „**Posezení pod věží**“ (myšleno pod věží chrámu sv. Mikuláše). Skládá se z odpočinkových setů (dřevěná křesla a stůl se slunečníkem) a z doplňkových aktivit: bohatě osázené smíšené záhonky, písek pro děti, noviny pro dospělé aj. Zároveň je možno se občerstvit kávou, čajem či jinými nealkoholickými nápoji, které jsou k dostání v pokladně muzea. Dvoreček muzea byl pro poučení návštěvníků doplněn **bylinkovou spirálou** - záhonem stočeným do spirály, který slouží k pěstování bylinek, léčivek a jedlých trvalek. Díky vyvýšené stavbě spirály a orientaci ke světovým stranám dokáže vytvořit vhodné podmínky pro pěstování mnoha druhů rostlin se zcela rozdílnými nároky.

Archeoskanzen Březno u Loun – Centrum experimentální archeologie Ivany Pleinerové

Zcela zásadním počinem roku 2017 v Archeoskanzenu Březno u Loun byla **stavba nového Dlouhého domu**, který nahradil do té doby stojící Dlouhý dům postavený dr. Ivanou Pleinerovou na začátku 90. let, který však byl již staticky narušen a musel být pro návštěvníky uzavřen. Stavba nového Dlouhého domu z mladší doby kamenné, na kterou poskytl zvláštní příspěvek náš zřizovatel, probíhala od přivezení materiálu, zbourání předchozího Dlouhého domu, selekce použitelného materiálu z předchozího Dlouhého domu, přípravy nového materiálu pro stavbu, až po dokončení nosné konstrukce na sklonku roku 2017. Na stavbě odpracovali stovky hodin nejen pracovníci archeoskanzenu, ale i další pracovníci muzea (na základě dobrovolnosti) a dobrovolníci, kteří mají archeoskanzen rádi a chtěli mu pomoci. Do roku 2018 tak zbydou práce na zastřešení objektu a dokončovací práce (výplety stěn, jejich nahození, výzdoba atd.).

Z hlediska koncepčního byl v roce 2017 zpracován autorským týmem soustředěným kolem vedoucí Archeoskanzenu MgA. Karolíny Klinecké **Projekt revitalizace Archeoskanzenu Březno u Loun**, který byl předložen odboru kultury a památkové péče jako programový dokument muzea, který pojmenovává hlavní problémy skanzenu a tematizuje jejich řešení po jednotlivých etapách. V této souvislosti byla podána Ústeckému kraji **žádost o nákup pozemků** pod archeoskanzenem a v jeho těsné blízkosti (tj. pozemky pro budoucí rozvoj archeoskanzenu podle výše zmíněného projektu) do vlastnictví Ústeckého kraje, která byla v roce 2017 předmětem jednání.

Mimo další údržbové činnosti a úklidové práce po celém areálu byla činnost archeoskanzenu směřována především do prezentačních akcí pro veřejnost:

- **Vynášení Morany a zahájení nové sezóny v archeoskanzenu** (19. 3. 2017) – Vyprovázení zimy a vítání jara: výroba Morany a její hození do řeky, aby uvolnila místo přicházející Vesně.
- **Jarilo** (15. 4. 2017) – Jaro v duchu slovanské tradice: folklór, výroba košíků, pletení ošatek, výsev lnu a zeleniny do experimentálních zahrádek, proutěné stavitelství.
- **Železná noc** (20. 5. 2017) – Večer s Kelty a dalšími národy doby železné: ukázky bojů, velký oheň, druidské rituály, živá irská muzika, vědecký pokus – historicky první experimentální kremace v našem skanzenu, autorské čtení z nové dobrodružné knihy pro děti Morana Mařena.

- **Dětský den** (VI. ročník, 27. 5. 2017) – Program pro děti s oživenými pravěkými a raně středověkými chýšemi, den plný pravěkých soutěží, vyrábění a zábavy.
- **Festival pravěkých řemesel** (9. - 11. 6. 2017) - Akce určená zejména školám a zájmovým skupinám, pro které byly připraveny praktické ukázky řemeslných dovedností našich předků, které si mohli všichni příchozí vyzkoušet.
- **Litha** (letní slunovrat – 21. 6. 2017) – Svatojánský oheň a keltské rituály: zdobení stromů, sběr devatera bylin, vaření piva, skákání přes oheň, žehnání polím a dobytku a především oslava léta.
- **Vítání prázdnin** (1. 7. 2017) – Celodenní program hlavně pro děti, zvířata na drbání a hlazení, oheň na opékání a prázdninová pohoda.
- **Prázdninové dílny (nejen) pro děti** (každé prázdninové úterý) – Rukodělné aktivity pro děti i dospělé, každé úterý byl zvolen jiný program: výroba dřevěných misek, keltských lampiček, pravěkých šperků, praků, stavba hliněné pece aj.
- **Festival válečníků** (2. 9. 2017) – přinesl ukázky bojové techniky a taktiky Germánů, Keltů, Římanů, Vikingů, včetně vojenského tábora a ukázek nejrůznějších chladných a střelných zbraní. Součástí byl i akční program pro děti: výcvik válečníka a dětská bitva proti ostříleným vojákům.
- **Mezinárodní den archeologie** (21. 10. 2017) – Akce zaměřená na prezentaci archeologie, při které archeologové osvětlili návštěvníkům, kdo jsou a co dělají, jak může vypadat archeologický experiment, k čemu je dobrý a co všechno se dá díky archeologii zjistit. Součástí programu byla i prezentace stavby Dlouhého domu: pravěká tesařina kamennými nástroji a povídání o rekonstrukci pravěkých staveb.

Mimo tyto akce byly v archeoskanzenu dále propracovány a hojně využívány **programy pro školní skupiny a zájmové skupiny mládeže**. S těmito programy jsme začaly v roce 2016. Jsou realizovány v případě školních skupin ve vyučovacím čase a vhodně doplňují výuku dějepisu, neboť umožňují školní mládeži udělat si názorný obrázek o tom, jak se žilo v pravěku. Programy využívají specifík archeoskanzenu, jsou koncipovány především jako zážitkové a interaktivní, kdy je školní třída rozdělena do malých skupin pro intenzifikaci pedagogického procesu.

Pro všechny návštěvníky byla určena soustava akcí **Stavitelské jaro – Stavitelské léto – Stavitelský podzim**, která měla za cíl vtáhnout zájemce do problematiky stavitelství z tradičních materiálů: v rámci běžné prohlídky si mohli návštěvníci vyzkoušet výrobu mazanice a omítání hlínou či se zúčastnit stavby neolitického Dlouhého domu (především přípravou materiálu).

I v roce 2017 probíhaly v březenském archeoskanzenu **archeologické experimenty**. Navázaná spolupráce s prof. RNDr. Michalem Hejčmanem, Ph.D., pedagogem České zemědělské univerzity v Praze a vědeckým pracovníkem Výzkumného ústavu rostlinné výroby v Praze, v.v.i., který v našem skanzenu založil pokusná políčka pro pěstování starých odrůd pšenice, pokračovala v roce 2017 novým osetím pokusných ploch a odborným vyhodnocením sklizně a jejím srovnáním s výsledky na jiných archeologických lokalitách v rámci Evropy a Předního Východu.

Návštěvnost

V roce 2017 navštívilo Oblastní muzeum v Lounech celkem 18 519 návštěvníků. Z tohoto počtu navštívilo stálé expozice, krátkodobé výstavy a ostatní prezentační akce v muzejním areálu v Pivovarské ulici (č. p. 28, 43 a 189) v Lounech celkem 12 631 návštěvníků a expozice a prezentační akce Archeoskanzenu v Březně u Loun 5 888 návštěvníků. Dalších 1 017 zájemců navštívilo prezentační akce, které pořádalo muzeum mimo své prostory, popř. muzeum se spolupodílelo na jejich přípravě mimo své prostory (Slavnost stepí na Rané, poznávací exkurse, přednášky kurátorů pro jiné organizace a spolky aj.).

Hospodaření muzea

V roce 2017 hospodařilo Oblastní muzeum v Lounech s příspěvkem zřizovatele v celkové výši 11.365.000,- Kč. Největší položkou v rozpočtu muzea jsou osobní náklady, které za uplynulý rok činily 8.756.000,- Kč (včetně odvedeného zdravotního a sociálního pojištění). Příznivé výsledky v oblasti návštěvnosti se projeví ve výši vybraného vstupného (182.000,- Kč) a ve výši tržeb z prodeje upomínkových předmětů a propagačních materiálů (218.000,- Kč). Muzeum bylo úspěšné i v získávání příspěvků, dotací a grantů z veřejných rozpočtů – celkem získalo z těchto zdrojů 523.000,- Kč. Největší částka – 107.000,- Kč – byla získána od Ministerstva kultury ČR v rámci dotačního titulu Regenerace městských památkových rezervací a zón na opravu fasády a nové fasádní nátěry budovy čp. 28 v Pivovarské ulici v Lounech (dům U Bílého jednorozce).

Pracovní tým

Ve stálém pracovním poměru pracovali v Oblastním muzeu v Lounech k 31. prosinci 2017 tito zaměstnanci:

PhDr. et JUDr. Jiří Matyáš – ředitel muzea

Jana Husáková – ekonomka, zástupkyně ředitele

Odborné oddělení: **Mgr. Patrik Dominec** – konzervátor, **Vlastimil Ajksner** – asistent konzervátora, výstavní technik, **Martina Petrdlíková** – archeologický dělník, **ThLic. Jaroslav Havrlant, Th.D.** – historik starších dějin, kurátor podsbírek Historie, Historická fotografie a Numismatika, **Ing. Zdeněk Klouček** – botanik, kurátor podsbírek Botanika a Zoologie, **Ing. Lenka Macová** – geolog, kurátorka podsbírky Geologie, **Stanislava Profousová** – knihovnice, kurátorka podsbírky Sbírková knihovna a Lunensia, **PhDr. Martin Vostřel, Ph.D.** – historik novějších dějin, kurátor podsbírek Dějiny současnosti a Etnografie, **Mgr. Lenka Čtvrtníčková** – archeolog, kurátorka podsbírky Archeologie.

Ekonomicko-provozní oddělení: **Petr Svoboda** – technický pracovník, **Ivana Svobodová** – mzdová účetní, majetek, **Veronika Škuthanová** – pokladní, dokumentátorka, **Lucie Šulganová** – uklízečka, **Marie Brožová** – pokladní v expozici. Průvodkyně v expozicích (úvazek 0,5): **Kateřina Frajtová, Jaroslava Kundrtová, Jana Mourková, Eva Šimonová.**

Archeoskanzen Březno u Loun: MgA. Karolína Klinecká – vedoucí archeoskanzeny, **Jakub Klinecký** – muzejní pedagog, **Václav Jíra** – pokladník, průvodce, údržbář, **PhDr. Daniel Stolz, Ph.D.** – odborný garant (úvazek 0,2).

Celkem v Oblastním muzeu v Lounech pracovalo k výše uvedenému datu 24 zaměstnanců, přepočtený stav činil 21,2 zaměstnance.

V Lounech dne 25. června 2018

Předkládá PhDr. et JUDr. Jiří Matyáš, ředitel Oblastního muzea v Lounech, p. o.